

Den frie Lærerskole

Tillidsmandsmødet 7. november 2020

Styrelsens beretning

Intro

Covid-19 påvirker vores liv på dramatisk vis, og er også årsag til, at Tillidsmandsmødet først blev udsendt siden besluttet afviklet som et virtuelt møde.

Grundlaget for den beslutning er, at det er vigtigt for styrelsen at afvikle generalforsamlingen, og dermed overholde de demokratiske formalia, som byder os. Og samtidig vigtigt at begrænse risikoen for at sprede smitte ved at invitere folk fra alle egne af landet til Den frie Lærerskole – og dermed undgå en mulig nedlukning af den daglige undervisning.

Præsentation af styrelsen

Styrelsen består af: Lone Binzer, næstformand i styrelsen, friskoleleder, Jakob Vestager Tybjerg, højskolelærer, Britt Voss Bolding, efterskolelærer, Poul Erik Fink, nu tidligere højskolelærer, Claus Bentsen, leder af FGU Midtby i Århus, Morten Svane, Efterskoleforstander, Louise Frandsen, lærer på Sorø Fri Fagskole (elevforeningens repræsentant) Tina Kornerup Kok, kontorassistent og Ingvar Haubjerg Nielsen, seminarielærer (medarbejderrepræsentanter), Lars Petersen, studerende på 4. årgang (elevrepræsentant) samt undertegnede.

Eneste alternative læreruddannelse

Den frie Lærerskole uddanner lærere til de frie skoler, og er som sådan eneste alternative læreruddannelse til de seks Professionshøjskoler.

Sidste år udtalte jeg i beretningen en tvivl om, hvorvidt det ville give mere mening, at Den frie lærerskole havde sin egen lov. Professionshøjskolerne er meget store institutioner med mange studerende, omfangsrig økonomi, men også med stram styring gennem kvalitetsrapportering, årsrapporter og andre kontraktlignende forhold. På alle parametre væsentlig forskellige fra Den frie Lærerskole.

I lov om Professionshøjskoler nævnes Den frie Lærerskole med undtagelser – og der ligger friheden til at bedrive en fri læreruddannelse. Det er vores vurdering, at vi med egen lov vil blive omfattet af stringente krav til indhold og styring, som kan være vanskelige at efterleve som en meget lille uddannelsesinstitution. Det er derfor bedre at benævnes ved undtagelser i loven, og derigennem opnå den frihed vi ønsker – velvidende, at friheden forpligter til at levere en attraktiv uddannelse med høj kvalitet og høj efterspørgsel.

Status som undtagelse betyder dog også visse ulemper. Fx kræver det uddannelsesakkreditering, hvis man skal søge midler i ERASMUS+, som er EU's uddannelsesprogram. Det er ligeledes heller ikke muligt at søge midler til forskning og udvikling på finansloven. Det må vi leve med, og søger partnerskaber med andre uddannelsesinstitutioner, når det giver mening.

Vi har drøftet en modernisering af *Ollerupprøven*, med det mål, at gøre det lettere både at opnå ansættelse i folkeskolen og få lettere adgang til videreuddannelse. Vores forslag om, at sidestille en pædagogisk diplomuddannelse med det nugældende krav om aflæggelse af prøve i to linjefag, kan kun ske ved politisk stillingtagen. Det vurderes dog at være en vanskelig sag, at komme igennem med.

Uddannelses- og Forskningsministeriet har tydeliggjort, at dimittender fra Den frie Lærerskole har direkte adgang til diplom- og masteruddannelser, ligesom dimittender med en *Ollerupprøve* kan optages direkte til en uddannelse på kandidatniveau. Dog fastsætter de enkelte universiteter adgangskravene, hvorfor der kan være forskellige adgangskrav til uddannelser på kandidatniveau.

Dimensionering og økonomi

Med ændringen fra dimensionering på baggrund af ledighed til igen at være uddannelsesdimensioneret, med mulighed for at optage årligt 71 studerende, er der et kendt grundlag for drift af Den frie Lærerskole.

På grund af corona-situationen er der i dette skoleår givet mulighed for yderligere optag på 4 studerende, således at der i august kunne optages i alt 75 studerende. Meldingen kom dog meget sent, og det lykkedes ikke til fulde. Men det giver mulighed for en øget kapacitet., hvilket der er plads til og helt flugter med det antal studerende, som Den frie Lærerskole har kapacitet til.

Op til dette års forhandlinger om finansloven, har vi overfor udvalgte politikere fremsat ønske om at blive flyttet fra Takst 1 til Takst 2 mod at frasige kompensationstilskuddet. Professionshøjskolerne får Takst 2, som er højere end Takst 1. Kompensationstilskuddet giver os en indtægt, der stort set svarer til det forhøjede tilskud i Takst 2, hvorfor vi skønner, det vil være udgiftsneutralt for staten, men give Den frie Lærerskole vished for et ensartet tilskud i årene fremover. Vi må nu afvente forhandlingerne.

På vores ønskeliste står også økonomi til en mentorordning for studerende i tredje-års praktikken. Vi havde et lignende forsøg for år tilbage, der gav gode erfaringer, og gjorde det muligt at honorere praktikskoler for deres medvirken i en mentorordning. Det bringer vi dog ikke i spil ved dette års finanslovsforhandlinger.

De sidste par års gode og solide drøftelser med Uddannelses- og Forskningsministeriets embedsfolk har givet mere klarhed og vished omkring Den frie Lærerskoles eksistens. Det er godt, og vi glæder os over det fine samarbejde med faste medarbejdere i ministeriet.

Den uddannelsespolitiske dagsorden

I det tidlige forår besøgte Uddannelses- og Forskningsminister Ane Halsboe-Jørgensen Svendborg. Her talte hun om regeringens vision om flere uddannelser i hele landet – og lancerede samtidig ideen om en ny læreruddannelse i Svendborg.

Svendborg Kommune ved borgmester Bo Hansen, Socialdemokratiet, bifalder ideen og er klar til at medvirke til at realisere ideen.

På et nyligt møde med borgmester Bo Hansen og Bjørn Brandenburg, MF for Socialdemokratiet tilkendegav vi, at Den frie Lærerskole byder en læreruddannelse i Svendborg velkommen.

De studerende, der vælger Den frie Lærerskole, er bevidste om deres valg, flytter til Sydfyn fra hele landet, og har en klar ide om, at bruge deres læreruddannelse i de frie skoler. Så en ny læreruddannelse vil ikke nødvendigvis være en konkurrent. Men der kan blive tryk på de sydfynske skoler, der skal rumme kortere og længere praktikforløb for et større antal studerende.

Ved det møde kunne vi samtidig konstatere, at de studerende ved Den frie Lærerskole er synlige i det sydfynske forenings- og kulturliv både i Svendborg og oplandsbyerne. Det glæder selvfølgelig borgmesteren, og vidner samtidig om, at en lokal videregående uddannelse har stor betydning for civilsamfundet.

Økonomi og bygninger

Årsrapporten for 2018 viste et underskud, fordi vi modtog et krav om tilbagebetaling grundet opgørelse af dimensionering. Men Uddannelses- og Forskningsministeriet frafaldt siden dette krav, hvorfor det tilbageføres i Årsrapporten for 2019.

Årsrapporten for 2019 udviser et overskud på kr. 1.484.000. Det er lidt bedre end forventet i forhold til budgettet. Samtidig kan vi glæde os over et travlt år 2019 med fortsat vedligeholdelse og renoveringer af bygninger, undervisningslokaler og udendørs arealer.

Skolens egne servicemedarbejdere mestrer det arbejde på allerbedste vis, og efter år med store renoveringsarbejder er der nu fokus på alle de mindre opgaver rundt om i undervisningslokaler, boligafsnit, tag, dræn, køkkengulve mv. Det glæder styrelsen sig over, fordi gode rammer og et godt undervisningsmiljø er forudsætningen for at drive god læreruddannelse på Den frie Lærerskole.

Togetherness 3

Den tredje udgave af den internationale konference Togetherness var annonceret til afvikling i oktober 2020, men er nu på grund af corona udskudt til 14. januar 2021. Konferencen er afkortet til kun en enkelt dag, og samtidig flyttet til Vingsted Hotel og Kursuscenter, der kan håndtere alle hensyn til corona-virus på forsvarlig vis.

Togetherness 3 med undertitlen "*Intercultural understanding and democratic dannelsen*" har til formål at sætte fokus på det mellemfolkelige møde, uddannelsespolitik i en global kontekst, inspiration både til skolernes pædagogiske og didaktiske virke, men også til arbejdet med livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse.

Konferencen har inviteret både professor Gert Biesta og Ph.d Michael Byram som hovedtalere. Dernæst workshops og et afsluttende symposium med diskussion af det interkulturelle og demokratiske aspekt af skolens virke.

Selvom konferencen sandsynligvis ikke som tidligere år får glæde af mange internationale deltagere, så er vi i en tid, der udfordrer os gevaldigt på vores evne til at kommunikere og interagere med mennesker, der rummer og lever i en anden kultur end os selv. Verden er fyldt med paradokser, og et af svarene på disse er vores evne til at forstå mennesker, der ikke tænker som jeg selv. Vi må altså

kigge på vores eget liv udefra – og det kan ses ved at rejse ud i verden, men ofte findes forskellighederne meget tæt på. Vi skal bare få øje på dem.

Frihedens pædagogik

I 2024 er det 75 år siden Den frie Lærerskole blev etableret. Det vil vi fejre, og styrelsen har derfor besluttet at igangsætte forskningsprojektet: Frihedens Pædagogik.

Projektet har to formål: 1) at beskrive det alment pædagogiske og fagdidaktiske i Den frie Lærerskoles praksis og 2) at beskrive og analysere Den frie Lærerskoles pædagogiske praksis, og dermed fremskaffe viden om, hvad der kendetegner en bevidst fri pædagogik i en fri læreruddannelse, der retter sig mod undervisning på de frie skoler.

Styrelsen har indgået en aftale med Leo Komischke-Konnerup, Ph.d , forsker og chefkonsulent ved UC Syd, og Keld Skovmand, Ph.d og lektor ved UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole, om at udføre forskningsprojektet.

Der foreligger en grundig skitse, men projektet hviler på stor nysgerrighed efter at finde ind til kernen i Den frie Lærerskoles virke og praksis, ligesom der er givet tillid og rum for, at de to forskere kan opdage det, de ikke ved om Den frie Lærerskole.

Efteråret 2020 bruges på at udvikle projektet og beskrive projektet mere indgående, hvorefter der følger halvårslige forløb med besøg, interviews, analyser, skriveprocesser og udvikling af sprog der ender ud i konkrete nedslag i Frihedens Pædagogik.

Projektet er præsenteret for lærerne, som naturligt vil indgå og medvirke i den løbende afvikling af projektet. Vi anskuer derfor også projektet som et pædagogisk udviklingsforløb, der ganske givet vil berige den pædagogiske samtale om det at bedrive en alternativ læreruddannelse. Og styrelsen glæder sig over stor nysgerrighed, interesse og engagement for projektet.

Undervejs vil der ganske givet blive produceret artikler, oplæg og indgået samtaler om Frihedens Pædagogik med medarbejdere, tillidsmænd, baglandsforeninger og andre med interesse for Den frie Lærerskole. Slutproduktet forventes at være en eller flere bøger, der kan bruges såvel i undervisningen på Den frie Lærerskole, men som også gerne skal pege ud mod de frie skoler, og dermed Den frie Lærerskoles bagland.

Dertil vil forskningsprojektet samtidig give et solidt og validt grundlag for Den frie Lærerskoles berettigelse og begrundelse, som styrelsen kan bruge i de politiske argumentationer for såvel tildeling af tilskud, lovmæssig rammesætning og friheden til at udbyde en fri læreruddannelse på Den frie Lærerskole.

Styrelsens ambition er at sætte et fuldtønt fokus på den pædagogiske kvalitet og udvikling af Den frie Lærerskole i de kommende 4 år. Det vil blive synligt på de kommende års budgetter med ca. 400.000 kr. årligt. Beløbet kan blive mindre, hvis det lykkes at søge eksternt finansiering til dele af projektet.

Styrelsen glæder sig til at dele projektet med jer alle i de kommende år – og ikke mindst, når vi i 2024 skal fejre Den frie Lærerskoles 75 år jubilæum.

Afslutning

Tak til alle medlemmer af Tillidsmandskredsen – for opbakning og medvirken i Den frie Lærerskoles virke.

Tak til alle studerende, der skaber liv i huset. Jeg har haft fornøjelsen af at være sammen med flere af jer ved møder og besøg, og jeg fornemmer både god stemning og stort engagement i Den frie Lærerskole.

Tak til samtlige medarbejdere på Den frie Lærerskole. Året 2020 er usædvanligt, og derfor en ekstra anerkendelse for på trods af at holde ved og holde fast i at levere nærvær, undervisning, dannelse og fællesskab for de studerende.

Tak til forstander Ole Pedersen og ledergruppen for tydelighed og klarhed i ledelsen af Den frie Lærerskole. Ingen af jer har prøvet at lave skole under en pandemi – men det kan I også!

Tak til styrelsen for tålmodigt at leve med onlinemøder og dermed også være mere på afstand af Den frie Lærerskole i disse tider.

Hermed overgiver jeg beretningen til generalforsamlingen.

Peter Bendix Pedersen
Formand